

Príslovia Agurove - 30. kapitola

Prisl 30,8-9 – „⁸ vzdial' odo mňa klamstvo a lživé slovo! Nedávaj mi chudobu ani bohatstvo, udeľ mi toľko chleba, koľko potrebujem, ⁹ aby som sa nepresýtil a nezaprel Ťa a nepovedal: Kto je Pán? Aby som neschudobnel a nekradol, a nezneuctil tak meno svojho Boha.“

Úvod

Príslovia v Izrael boli celkom obľúbené, nachádzame ich aj mimo knihy Prísloví, napr. u proroka Ezechiela – **Ez, 18,2** – „Otcovia jedli trpké hrozno, ale synom strípili zuby.“

Čo do obsahu a zamerania kniha Prísloví patrí ku knihám múdrosti, obsahuje väčšinou príslovia, ale aj napomenutia. Hlavným autorom bol kráľ Šalamún. Kniha Prísloví pôsobí na prvý pohľad určitým dojmom neusporiadanosti, jej účelom je poskytnúť praktické rady do života. Hlavnou témou celej knihy je charakteristika pravej múdrosti, (Šalamún nám múdro radí, za čo sa máme modliť (Pr. 1,7) „Bázeň pred Hospodinom je počiatok poznania, múdrosťou a výchovou len blázni pohrdajú.“

Chcem sa zamerať na dve dobré rady do života i keď, dnes menej populárne. Ich autor nie je kráľ Šalamún, ale autorstvo je pripisované Agurovi – pochádzal z arabského kmeňa Massa. Príslovia a sú nazývané aj Agurove príslovia.

1) Úvod Agurovch prísloví je trochu nezvyčajný, ťažko by sme sa s týmto textom stotožnili, ale skúsme ho objasniť v kontexte ostatných kníh Biblie.

Pris. 30,2-3 – „² Som hlúpejší ako ktorýkoľvek človek a nemám ani ľudský rozum, ³ ani som sa nenaučil múdrosti, ani som nezískal poznanie o Najsvätejšom“

Možno po takomto úvode si povieme, čo nám chce tento tu povedať, keď nemá jasno ani v tých základných otázkach a vôbec sme prekvapení, ako sa tento text dostal do Biblie.

O čom tu autor vlastne hovorí ?

Vo verši 2 - Agur hovorí o sebe veľmi kriticky, naznačuje, že jeho vzdelanie nedosahuje vysokej úrovne. Nepatrí k skupine mudrcov, nebol ani ich učeníkom, nezískal múdrosť v ľudských školách a možno preto prirovnáva seba k nevzdelancom a tupcom. Záver 3. verša môžeme lepšie pochopiť cez **Žalm 73,22** (Asafov) – „Keď sa mi srdce roztrpčovalo a pichalo ma v ľadvinách, bol som hlupák, človek bez rozumu, bol som pred tebou ako dobytča.“

Autor žalmu tu svoju „múdrosť“ porovnáva s Božou múdrosťou.

Aj v Prís. 30, 3 sa autor vyjadruje, že známosť o Najvyššom nezískal sám, ale sám Boh mu dal toto poznanie - podľa kontextu sám Boh ho osvietil a obdaril poznaním.

Vo veršoch **Pris 30,7-9** - autor prosí o dve veci a zvažme, či je to múdre alebo nie....

„⁸ Klam a lživé slovo vzdial' odo mňa, ani chudobu ani bohatstvo mi nedávaj, poskytni mi toľko chleba, koľko potrebujem, ⁹ aby som sa nepresýtil a nezaprel Ťa, aby som nepovedal: Kto je Hospodin? alebo aby som neschudobnel a nekradol, a tak nepotupil meno svojho Boha.“ (SEvP)

„...márnosť a lživé slovo vzdial' odo mňa; chudoby ani bohatstva mi nedaj; živ ma pokrmom podľa mojej potreby, 9. aby som sa nenasýtil a nezaprel a nepovedal: Kto je Hospodin? Alebo aby som neschudobnel a neukradol a nesiahol na meno svojho Boha.“ (Roh)

Rozbor 8. verša

Čo znamená lož a klamstvo?

- lož – klamstvo je predstieranie niečoho, čo nie je resp. vyjadrenie len čiastočnej pravdy. Lož je vlastne prestúpením 9. Božieho prikázania (Lv 19,11).

Existuje malé aj veľké klamstvo?

Je to klamstvo aj to, keď niečo sľúbim a nesplním to resp. keď dopredu viem, že to nebudem môcť splniť?

Aká je závažnosť tohto prestúpenia?

Klamstvo je jeden z dôvodov, prečo Hospodin dopustil, aby Izrael išiel do zajatia:

Jer 9,4-5 – „Všetci sa navzájom podvádzajú, nehovoria pravdu, učia svoj jazyk hovoriť lož, vyčerpávajú sa zvrátenosťou. Tvoj príbytok je uprostred podvodu. Pri podvádzaní o mne nechcú vedieť – znie výrok Hospodina.“

Mal 1,14 – „Zlorečený je klamár, ktorý má v stáde samca, sľúbi ho a predsa obetuje Pánovi čo je chybné.“

Prečo autor žiada od Pána Boha, aby ho od tohto uchránil?

Klamstvo je pre Pána Boha rovnako závažné prestúpenie Božieho zákona, ako ktorékoľvek iné.

Jk 2,10 – „Veď keby niekto zachoval celý zákon, ale prestúpil by ho v jednom prikázaní, previnil by sa proti všetkým.“

Jk 1,22.26 – „*Bud'te uskutočňovateľmi slova, nielen poslucháčmi, ktorí klamú sami seba.*“ - klamanie samého seba je tiež prestúpenie Božieho prikázania, pretože nielen, že druhým podávam nesprávnu informáciu, ale aj seba utvrdzujem, že konám správne a pritom sa moje skutky nezhodujú so slovami.

Božia odpoveď tým, čo vyhlasujú, že konajú v Božom mene: **Mt 7,23**.
Nikdy som vás nepoznal, odíďte odo mňa páchatelia neprávosti.“

Pán Boh berie vážne naše slová rovnako ako naše skutky.

Verš 8. pokračuje „*nedávaj mi chudobu ani bohatstvo ...*“ prečo?

Je materiálne bohatstvo dobré alebo zlé, alebo je chudoba zlá alebo dobrá? Sú kresťania, ktorí v peniazoch vidia Božie požehnanie pre zbožného človeka, takže bankový účet je pre nich akýmsi barometrom duchovnosti. Pre tých, ktorí majú opačný postoj, sú peniaze prostriedkom, ktorý narúša vzťah s Bohom a teda len trvalým zbavovaním sa peňazí môžeme vôbec spoznávať Boha.

Príklady z Biblie:

Abram bol veľmi bohatý, mal stáda, striebro, zlato (Gn 13,2), Barzillaj Gileádsky – zásobovač Dávidovho vojska, keď utekal pred Absolonom (2 Sam 19,32), Jozef z Arimatie (Mt 27,57) – postaral sa o Ježišov pohreb.

Niektoré časti Písma považujú bohatstvo buď za Božie požehnanie ako následok pokory a zbožnosti Pr 22,4; Ž 1,3-4, alebo za kliatbu ako následok lásky k peniazom 1Tm 6,9-10.17-19; Zj 3,17. Závisí to od toho, kto ako s materiálnymi hodnotami narába a k čomu ich používa.

Bohatstvo u Jóba je predmetom skúšky – satan vyčíta Pánu Boh, že Jób mu je preto verný, lebo ho mimoriadne požehnal.

Chudoba môže byť zapríčinená aj odmietnutím Božej cesty –Pr. 6,9-11 – „*Lenivec, dokedy budeš vyspávať, kedy vstaneš zo spánku? ...bieda príde k tebe ako tulák a núdza sťa ozbrojený muž.*“

Ježiš Kristus nevidel v chudobe, biede a nedostatku žiadny ideál, ale vždy sa postavil proti utláčaniu chudobných. Jedným z príkladov ako nakladať s hmotným majetkom ukazuje zdieľanie sa v prvokresťanskej cirkvi – dobrovoľné odovzdávanie majetku v prospech celku (zboru, spoločenstva) na znamenie bratskej lásky (Sk 4,34-35).

Starostlivosť o chudobných bola v Izraeli na vysokej úrovni v porovnaní s ostatnými okolitými národmi. Zákon Hospodina žiadal lásku k človeku, ako

dôsledok lásky k Bohu, zriadenie milostivého roku, vymeriavanie dávok a obetí v chráme...

Proti chudobe sa bojovalo hlavne almužnami – neskôr v prvokresťanskej cirkvi to fungovalo ako náboženská povinnosť.

- „*Klam a živé slovo vzdial' odo mňa, ani chudobu ani bohatstvo mi nedávaj, poskytni mi toľko chleba, koľko potrebujem*, 9. *aby som sa nepresýtil a nezaprel Ťa, aby som nepovedal: Kto je Hospodin? alebo aby som neschudobnel a nekradol, a tak nepotupil meno svojho Boha.*“

Na bohatstve samom nie je nič zlé, len láska k majetku je hodná odsúdenia. Bohatý človek sa však často spolieha na seba a zabúda na Boha, ktorý je darcom všetkého dobrého.

Na druhej strane chudoba môže viesť k snahe obstarat' si to, čo človek potrebuje nepoctivým spôsobom, čím je zneuctený Boh.

Príklady z Biblie – aplikácia:

Zacheus po stretnutí s Ježišom (Lk 19,2) dáva polovicu majetku chudobným a tomu, koho oklamal vracia štvornásobne – stráca sa u neho závislosť na hmotnom majetku;

bohatý mládenec po stretnutí s Ježišom odchádza smutný, lebo bol veľmi bohatý (Lk 18,18-23) – a majetok bol u neho na prvom mieste.

Pán Ježiš oceňuje chudobnú vdovu, ktorá dala dve mince do pokladnice, ale na druhej strane karhá Judáša, ktorý navrhuje predať drahocenný olej, ktorým ho pomazala Mária, a peniaze rozdať chudobným.

Tieto príklady ukazujú že ani Pán Boh nie je jednoznačne za bohatých alebo chudobných.

Pán Boh neuprednostňuje ani bohatých ani chudobných, každý má svoju úlohu na Božej vinici.

Autor spomínaného príslovia prosí o jednu zaujímavú vec: Nechce byť veľmi chudobný, aby nekradol a nezneuctil Božie meno, ale nechce byť ani veľmi bohatý, aby nezabudol na Hospodina, ale prosí si tak akurát.

Koľko je to podľa nás, je na to nejaká miera? Koľko peňazí môže mať kresťan, aký príjem by mal mať, dá sa to nejakým vyčíslit'?

Tá miera „tak akurát“ môže mať pre každého inú absolútnu hodnotu.

Zmyslom nášho života, ako Kristovho nasledovníka je, aby všetkým, čo robíme, teda aj svojím jedením a pitím, ale aj dávaním sme oslavovali Boha a celým svojím životom vzdávali Bohu česť. (1 Kor. 10,31)

Záver:

Postoj kresťana vo vzťahu k majetku vyjadril ap. Pavol v liste **Fil 4,11-13**
*„Neponosujem sa na nedostatok, naučil som sa byť spokojný s tým čo mám.
Viem žiť v odriekaní aj v hojnosti, som naučený byť sýty aj trpieť hladom. To
všetko môžem v Kristovi, ktorý mi dáva silu.“*

Apoštol Pavol bol spokojný, pretože dokázal vidieť život z Božieho pohľadu. Sústredil svoju myseľ na to, čo sa od neho očakávalo ako Božieho služobníka a nie na svoje osobné prania. Mal správne zoradené priority a bol vd'ačný za všetko, čo dostal od Boha. Toto je cesta – spôsob života, ktorým môže každý z nás oslavovať Pána Boha.

Amen